

Ο θαυμασμός των χρονικογράφων για τον ιδεώδη μονάρχη, Κωνσταντίνο Παλαιολόγο! (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2buVA4d>]

Σκιαγραφώντας το πορτραίτο τού τελευταίου Αυτοκράτορα, μπορούμε να πούμε ότι υπήρξε ένας άνδρας με πυγμή, δύναμη και ιδανικά. Αν και έζησε σε μία εποχή δύσκολη, όπου δεν μπόρεσε με τις ικανότητες που αναμφισβήτητα είχε, να σώσει την έκρυθμη κατάσταση, στάθηκε αντάξιος των περιστάσεων. Οι ατυχίες τής προσωπικής του ζωής, δεν τον έκαναν να παραιτηθεί, αλλά να δώσει όλη του την ενέργεια στην υπεράσπιση και σωτηρία τού Κράτους. Ο χρονικογράφος Κριτόβουλος, τον χαρακτηρίζει άνδρα φρόνιμο και μετριοπαθή στην ιδιωτική του ζωή, που πάντα είχε ως ανώτατο σκοπό την σωφροσύνη και την αρετή[3].

Όσον αφορά στην θέση του απέναντι στην Εκκλησία, ως διάδοχος τού αδελφού του, Ιωάννη, ήταν υποχρεωμένος να ακολουθήσει τα όσα υπεγράφησαν στην Σύνοδο Φερράρας - Φλωρεντίας για την Ένωση των Εκκλησιών. Όμως, δεν μπορούσε να περιφρονήσει την σταθερή αντίληψη τού μεγαλυτέρου μέρους τού λαού, ο οποίος ήταν κατά τής Ένωσης. Ο ίδιος ο Κωνσταντίνος, προσπάθησε να διατηρήσει μία κοινή συνισταμένη, αν και γνώριζε πως το ενδεχόμενο Ενώσεως είχε ναυαγήσει. Ουσιαστικά, ο ίδιος δεν φαίνεται να τασσόταν υπέρ τής Ενώσεως, γι' αυτό προσπάθησε να έρθει σε κάποια συμφωνία, που τουλάχιστον θα έφερνε στρατιωτική βοήθεια, αλλά δεν θα απαιτούσε θρησκευτική υποδούλωση. Αυτό θα επιτυγχανόταν κυρίως με έναν καλό γάμο.

Ο Κωνσταντίνος δεν είχε κάτι να χάσει. Πολέμησε με όλο του το είναι, για τα μόνα ιδανικά που είχαν απομείνει στον ίδιο και στην χειμαζόμενη αυτοκρατορία του. Κι αυτά ήσαν αφ' ενός η εδαφική ακεραιότητα τού Κράτους, αφ' ετέρου η Ορθόδοξη πίστη. Τα άγια και τα ιερά που υπερασπίστηκαν μέχρι το τέλος οι Ρωμαίοι - ή Βυζαντινοί, όπως επεκράτησε να τούς λέμε. Ο τελευταίος αυτοκράτωρ, συνέδεσε το τέλος του, με εκείνο τής χιλιόχρονης Αυτοκρατορίας, ενώ δεν εγκατέλειψε την μάχη ούτε την ύστατη στιγμή, όταν ήταν πλέον πασιφανής η έκβασή της.

Οι τέσσερεις χρονικογράφοι τής Αλώσεως, ήτοι Δούκας, Σφραντζής, Κριτόβουλος και Χαλκοκονδύλης, ο καθένας από την δική του σκοπιά, μιλούν με θαυμασμό για τον Κωνσταντίνο ΙΑ΄ και την θυσία του. Αλλά και νεώτεροι ερευνητές, οι οποίοι ασχολούνται με την ιστορία, όταν έρχονται αντιμέτωποι με αυτήν την προσωπικότητα, διακατέχονται από δέος.

Στο πρόσωπο τού Κωνσταντίνου, μπορούμε να διακρίνουμε την δυναμική τού ιδεώδους μονάρχη, τού αποδεχομένου την ελέω Θεού βασιλεία επί των ανθρώπων και την ταπεινή διακονία τού λαού, με κάθε μέσο προσφοράς και θυσιάζοντας ακόμη και την ίδια την ζωή του για το κοινό καλό. Η πίστη του σε μία ουτοπία, σε ένα χαμένο όνειρο, κάνει τον τελευταίο αυτοκράτορα ακόμη πιο μεγάλο στα μάτια μας. Εκτός από την ρομαντική φιγούρα τού ιδεολόγου, ο Κωνσταντίνος καταλήγει πραγματικά αθάνατος. Ξεπερνά τον θάνατο. Γίνεται θρύλος. Γίνεται η ελπίδα τού Γένους για ελευθερία, για υπομονή έναντι στον ξένο ζυγό, στον πόνο, στην γενοκτονία, στο σκοτάδι της κάθε λογής συμφοράς.

Ο λαός ποτέ δεν μπόρεσε να δεχθεί την Άλωση τής Πόλεως, ούτε τον χαμό τού αυτοκράτορα. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, έλεγε: «Έχουμε βασιλιά τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, στην Πόλη». Το ότι ο θάνατός του ποτέ δεν επιβεβαιώθηκε, έγινε αιτία να δημιουργηθούν ένα σωρό θρύλοι σχετικά με την επιστροφή του και την λύτρωση που θα φέρει, ισορροπώντας ξανά τον τροχό τής ιστορίας. Στη συνείδηση τού Γένους, ο Παλαιολόγος ενσαρκώνει το “ποθούμενον”. Η Εκκλησία δεν τον κατέταξε στην χορεία των Αγίων Μαρτύρων της, καθώς η τελευταία Λειτουργία στην Αγία Σοφία, ακόμη δεν τελείωσε. Θα συνεχιστεί και ο Κωνσταντίνος θα επανέλθει την κατάλληλη στιγμή στην Πύλη τού Ρωμανού. Αυτή η πεποίθηση ρίζωσε βαθειά στην καρδιά τού λαού μας.

Σάς ευχαριστώ!

[3] Κριτόβουλος, *Ιστορία*, σ. 271.